

Innst. 225 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget frå næringskomiteen

Dokument 8:50 S (2009–2010)

Innstilling frå næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Sandberg, Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om at det skal utarbeides en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter

Til Stortinget

Samandrag

Hoveddelen av bedriftene i Norge er mindre bedrifter i privat eie. Forslagsstillerne mener at mer oppmerksomhet må rettes mot deres rammevilkår og den offentlige infrastrukturen dersom det skal legges et grunnlag for vekst over hele landet. Forslagsstillerne mener derfor at man i utformingen av næringspolitikken og rammebetingelser for næringsdrift bør se på vilkårene for de mindre bedriftene først. Det er i de mindre bedriftene mye av dynamikken ligger, og forslagsstillerne mener det nå må utarbeides en stortingsmelding som i full bredde kan presentere utfordringer og muligheter for små og mellomstore bedrifter.

Forslagsstillerne mener at den norske skatte- og avgiftspolitikken må endres slik at det gis betingelser som er internasjonalt konkurransedyktige. Det norske nivået på særavgifter må bringes ned på nivå med våre viktigste europeiske konkurrentland.

Arveavgiften er en usosial avgift som også skaper store problemer for næringslivet og fremstår som en særlig skatt på enkelte eierformer. Siden flere andre land har fjernet arveavgiften, fremstår den som særnorsk og må fjernes.

Forslagsstillerne viser videre til at formuesskatten rammer privat eierskap og familiebedrifter. Den

fremstår som særnorsk og stimulerer til skattemotiverte disposisjoner. Forslagsstillerne mener at skal det etableres et skattesystem som motiverer til innovasjon og nyskaping, så må formuesskatten avvikles.

Forslagsstillerne mener også det må gjøres en innsats for å redusere rapporteringsbelastningen for næringslivet og viser i denne sammenheng til Representantforslag 8:15 S (2009–2010) om forenklinger i rapportering, skjemaer og regelverk for næringslivet.

Det norske skattesystemet og det høye skattenivået stimulerer ikke til investeringer i næringsdrift og gjør at det er lite tilgjengelig privat risikokapital. Forslagsstillerne mener at mer av statens kapital bør settes i arbeid i et offentlig-privat samarbeid for å styrke det norske risikokapitalmarkedet. Dette kan gjøres gjennom opprettelse av nye fond organisert etter en fond-i-fond-løsning som også vil utløse mer privat risikokapital.

Forslagsstillerne mener at kravet om minste aksjekapital på 100 000 kroner for aksjeselskap i Norge nå må revurderes. Det må også gjøres noe med den lovbestemte revisjonsplikten for mindre aksjeselskaper.

Moderne veisystemer er av sentral betydning dersom det skal være grunnlag for bedriftsutvikling over hele landet. Forslagsstillerne vil i denne sammenheng vise til forslag fremmet i Innst. S. nr. 163 (2006–2007) om Et aktivt og langsiktig eierskap: «Stortinget ber regjeringen opprette et infrastrukturfond, pålydende 300 mrd. kroner.»

For å sikre fremtidig vekst og grunnlag for nye virksomheter er det av sentral betydning å ha et konkurranseregulering som håndheves effektivt og at Konkurransetilsynets kompetanse styrkes. Forslagsstillerne mener at Konkurransetilsynet skal fristilles fra politisk overstyring og at konkurransereguleringen skal utvides til flere sektorer.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter.»

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og leiaren Terje Aasland, frå Framstegspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, frå Høgre, Svein Flåtten, Frank Bakke Jensen og Elisabeth Røbekk Nørve, frå Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, frå Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og frå Kristeleg Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, viser til Representantforslag 50 S (2009–2010) om at det skal utarbeidast ei stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore verksemdar. Saka vart oversendt nærings- og handelsministeren, som har gitt sitt syn på saka i brev til komiteen av 3. mars 2010. Brevet er lagt ved denne innstillinga.

Komiteen ser det som både viktig og framtidseretta å syta for gode rammevilkår for næringsverksemd i Noreg. Difor er det òg avgjerande å ta omsyn til innspel frå næringslivet og vera open for å læra av relevante, vellukka reformer i nærskyldige land.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, viser vidare til at regjeringa i innovasjonsmeldinga, St.meld. nr. 7 (2008–2009) Et nyskapende og bærekraftig Norge, varsla at det skulle utarbeidast ein strategi for små og mellomstore verksemdar, og dette arbeidet er no i gang. Til støtte for dette arbeidet er det oppretta eit strategisk råd for små og mellomstore bedrifter, som skal gje sine innspel og råd til dette arbeidet.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det i Soria-Moria II-erklæringa står at aksje- og regnskapslovgivinga skal vurderast med sikte på forenklingar. Dette fleirtalet viser òg til handlingsplanen «Tid til nyskaping og produksjon», som regjeringa la fram i august 2008. Planen inneheldt over 120 tiltak for å minska verksemdene sine administrative kostnader. Ei oppfølging av handlingsplanen vart lagt fram i ein rapport den 5. februar 2010. Rapporten oppsummerer resultatane frå oppdateringa av næringslivet sitt ressursbruk og presenterer status for forenklingarbeidet.

Komiteen viser til at føremålet med rapportering, regelverk og skjema for næringslivet er å medverke til at lover, skattereglar og forskrifter vert følgde. Ein sentral del av regelverksarbeidet lyt difor vera merksemd på å utvikle enkle og godt gjennomtenkte regelverk som kan medverke til at føremålet blir oppnådd. For å styrkje tiltrua til naudsynt oppfølging av næringsverksemd frå styresmaktene si side må styresmaktene ha kontinuerleg merksemd på om nytta ved nye krav står i forhold til kostnaden.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er nøgd med at regjeringa jobbar vidare med å redusera verksemdene sin administrative ressursbruk, og ser dette som eit kraftfullt uttrykk for vilje til å betra rammevilkåra for bedriftene.

Fleirtalet legg til grunn at det overordna målet om monaleg reduksjon er og skal vera førande for politikken på dette feltet. Når det gjeld dei konkrete forslaga, viser fleirtalet til dei prosessane som allereie er i gang. I brevet frå nærings- og handelsministeren går det fram at regjeringa vil komme tilbake til Stortinget på eigna måte med resultatane av det arbeidet som er starta.

På bakgrunn av dei pågåande prosessane meiner fleirtalet at regjeringa tek i vare arbeidet med forenklingar for næringslivet. Fleirtalet tilrår at forslaget vert å leggja ved protokollen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det er små og mellomstore bedrifter som utgjør hovedtyngden av det norske næringslivet og at det må være en hovedmålsetting å sørge for internasjonalt konkurransedyktige rammebetingelser for etablering og drift av mindre bedrifter i Norge. Skal dette være mulig, mener disse medlemmer at konkurranseulemper som skatte- og avgiftsnivået samt rapporteringsbelastningen må reduseres.

Disse medlemmer viser til at mange land har avvirket formuesskatt og arveavgift som nå fremstår som en særlig utfordring for privat eierskap i Norge. Det er videre slik at nivået på mange særavgifter er spesielt høyt i Norge, noe som skaper en konkurranseulempe for mange næringer. Disse medlemmer viser til at så mye som 2,6 pst. av BNP spises opp av bedriftenes administrative oppgaver overfor det offentlige. Det er flere land som har kommet langt når det gjelder forenkling av administrative byrder for næringslivet, som f.eks. Danmark og Sverige. Disse medlemmer mener det må settes klare mål for reduksjon i den offentlige rappor-

teringsmengden og antallet skjemaer pålagt næringslivet.

Disse medlemmer mener det er behov for en helhetlig gjennomgang av rammebetingelsene for små og mellomstore bedrifter i Norge og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter».

Disse medlemmer er klar over at regjeringen i den såkalte innovasjonsmeldinga varslet en strategi for små og mellomstore virksomheter, og et strategisk råd for små og mellomstore bedrifter. Dette var i 2008, og disse medlemmer er glade for at regjeringen Stoltenberg nå endelig har kommet i gang med arbeidet. For alle små bedriftseiere som sliter i hverdagen, mener disse medlemmer at det sannsynligvis er en fattig trøst at regjeringen Stoltenberg trolig har sittet i 8 år før de vil ha levert.

Disse medlemmer er skuffet over at regjeringspartiene ikke selv ser at det kan gjøres noe for å bedre rammevilkårene for de små bedriftene i landet, men bare passivt henviser til handlingsplanen «Tid til nyskaping og produksjon». Allerede da planen ble offentliggjort i 2008, ble den av næringslivet selv omtalt som lite ambisiøs. Regjeringens pressemelding fra 5. februar 2010, som viser at bedriftenes kostnader knyttet til skjemaveldet er stabilt, viser at næringslivet dessverre fikk rett.

Disse medlemmer mener initiativet og representantforslaget fra stortingsrepresentanter fra Fremskrittspartiet hadde fortjent en bedre skjebne, at regjeringspartiene burde støttet forslaget i saken og sette hensynet til småbedriftene fremfor det som ser ut til å være et prinsipp fra regjeringens side, om å ikke støtte noen forslag som kommer fra opposisjonspartiene.

Disse medlemmer viser for øvrig til at de små og mellomstore bedriftenes kår, generelt og innenfor enkeltbransjer, er tatt opp i Stortinget ved en rekke anledninger i de siste år. Disse medlemmer viser blant annet til representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Gundersen, Svein Flåtten, Ingjerd Schou, Bjørn Lødemel, Svein Harberg og André Oktay Dahl om investeringsfond for enkeltpersonforetak (selvstendig næringsdrivende) (Dokument 8:67 S (2009–2010)), representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Siri A. Meling, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om småkraftverk i overgangsordningen for grønne sertifikater (Dokument 8:91 S (2009–2010)),

representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Elisabeth Røbekk Nørve, Svein Flåtten og Øyvind Halleraker om reduksjon av bedriftenes administrative kostnader (jf. Dokument nr. 8:7 (2008–2009)), representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Ingebrigt S. Sørfonn og Lars Sponheim om betinget fritak for arveavgift ved generasjonsskifte i familieeide bedrifter (Dokument nr. 8:23 (2007–2008)) med flere.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til regjeringens arbeid med en strategi for små og mellomstore bedrifter. Disse medlemmer ønsker å få arbeidet framlagt for Stortinget i form av en stortingsmelding, slik at Stortinget får anledning til en grundig gjennomgang av rammevilkårene for små og mellomstore bedrifter. Disse medlemmer støtter derfor forslaget om at det skal utarbeides en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det er i de små og mellomstore bedriftene at en stor del av verdiene skapes. Tre av fire norske bedrifter er familieeide, og disse bedriftene utgjør selve ryggraden i norsk næringsliv. Disse medlemmer mener det blir helt feil når gründere som har jobbet hardt hele livet for å bygge opp en bedrift, opplever at arveavgiften ødelegger muligheten til å gi livsverket videre til neste generasjon. Disse medlemmer viser til at et vellykket eierskifte i småbedrifter fører til at i snitt fem arbeidsplasser blir videreført. Når vi vet at 40 000 bedrifter står foran generasjonsskifte de neste ti år her i landet, er det åpenbart at dette er viktig for å sikre arbeidsplasser og verdiskaping. Disse medlemmer vil derfor fjerne arveavgiften ved generasjonsskifte i familiebedrifter.

Disse medlemmer viser til at formuesskatten tapper familiebedrifter for kapital og hindrer nyskaping. Ingen andre land har så næringsfiendtlige regler på dette området som Norge. Disse medlemmer vil derfor fjerne formuesskatten på arbeidende kapital.

I tillegg mener disse medlemmer at mange offentlige regler, skjemaer og påbud fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk. Derfor vil disse medlemmer ha en forenklet aksjelov for småbedrifter, innføre «solnedganglovgivning» både statlig og kommunalt, samt utarbeide en strategi for eierskifteutfordringer i familieeide bedrifter.

Forslag frå mindretal**Forslag frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti:**

Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter.

Komiteens tilråding

Tilrådinga frå komiteen vert fremma av komiteens medlemmer frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Dokument 8:50 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Sandberg, Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om at det skal utarbeides en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter – vert å leggja ved møteboka.

Oslo, i næringskomiteen, den 29. april 2010

Terje Aasland

leiar

Ingrid Heggø

ordførar

Vedlegg**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 3. mars 2010****Representantforslag nr. 8:50 S (2009-2010)**

Representantene Harald T. Nesvik, Per Sandberg, Christian Tybring-Gjedde, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal fremmer i representantforslag nr. 8:50 S (2009-2010) forslag om at regjeringen utarbeider en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter.

Innledning

Det ble varslet i stortingsmeldingen om innovasjon (St.meld. nr. 7 (2008-2009) Et ny-skapende og bærekraftig Norge) at det skal utarbeides en strategi for små og mellomstore bedrifter. Arbeidet med strategien er i gang. Til støtte i arbeidet er det opprettet et strategisk råd for små og mellomstore bedrifter, som skal gi innspill og råd til dette arbeidet. Rådet ledes av meg og består av representanter fra næringslivet, fem næringsorganisasjoner og LO.

Om representantforslaget

SKATTER OG AVGIFTER

Forslagsstillerne peker på at særavgiftene rammer både næringslivet og privatpersoner, og at det i denne sammenheng er grunn til å vurdere avgiftene på energi og drivstoff.

Nivået på disse avgiftene bør være tilpasset de kostnadene som påføres samfunnet ved bruk. Det samlede nivået på energi- og drivstoffavgifter avviker ikke vesentlig fra land som det er naturlig å sammenligne Norge med, jf. NOU 2007:8 En vurdering av særavgiftene.

Forslagsstillerne mener at arveavgiften bør fjernes.

Arveavgiften er bl.a. begrunnet med fordelingshensyn og bidrar til jevnere levkår i samfunnet. Regjeringen gjennomførte netto lettelse i arveavgiften i 2009 på anslagsvis 1,4 mrd. kroner. Arveavgiften ble gjort mer rettferdig ved i større grad å likebehandle ulike typer formuesobjekter, redusere satsene kraftig og heve innslagspunktene.

Forslagsstillerne mener at formuesskatten må avvikles for at skattesystemet skal kunne motivere til innovasjon og nyskaping. Formuesskatten rammer privaters eierskap og kan betraktes som en særnorsk skatteart.

Formuesskatten er en skatt på sparing for norske skattytere generelt, uavhengig av hvor sparingen kanaliseres. Formue som skyldes avkastning av

investeringer i utlandet, skal formuesbeskattes på lik linje med investeringer i Norge. Formuesskatten vil derfor i utgangspunktet ikke ha betydning for lønnsomheten av å investere i Norge sammenlignet med å investere i andre land. Den eneste måten å (på lovlig vis) unngå formuesskatt på, er å bosette seg i land som ikke har formuesskatt. Det faktum at en del andre land har avvirket formuesskatten, er derfor etter regjeringens syn ikke noe godt argument for å avvikle formuesskatten i Norge. Det er de totale rammevilkårene som er viktig for omfanget av investeringer i Norge.

RAPPORTERINGSKRAV

Forslagsstillerne mener at det bør gjøres en innsats for å redusere rapporteringsbelastningen for næringslivet, og viser i denne sammenheng til Representantforslag 8:15 S (2009-2010) om forenklinger i rapportering, skjemaer og regelverk for næringslivet.

De 772 skjemavariantene som per 31. desember 2009 er registrert i Oppgaveregisteret, anslås å utgjøre en total arbeidsbelastning på 4537 årsverk. Etter at den rødgrønne regjeringen tok over i 2005 og fram til i dag har belastningen ved skjemainnrapportering blitt redusert med over 1100 årsverk.

Når det gjelder den totale ressursbruken for næringslivet, det vil si hele prosessen knyttet til å etterleve regelverk (inneholder også den tiden som blir brukt til å dokumentere eller gjøre tilgjengelig informasjon til det offentlige eller tredje part), er den beregnet til om lag 54 mrd. kroner årlig i 2006. Nye målinger fra 2009 viser at ressursbruken er redusert med netto 288 mill. kroner målt i 2006-kroner i perioden.

Forenkling handler om å gjøre reguleringer og offentlige oppgaver mest mulig effektive uten at det går for mye på bekostning av formålet. En oppfølging av handlingsplanen "Tid til nyskaping og produksjon" ble lagt fram 5. februar 2010. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra oppdateringen av næringslivets ressursbruk og presenterer status for forenklingstiltakene fra handlingsplanen. Regjeringens arbeider videre for å redusere bedriftenes administrative ressursbruk. Vi viser i denne sammenheng blant annet til Soria Moria-erklæringen der vi sier at vi skal gjennomgå aksje- og regnskapslovgivningen med sikte på forenklinger, særlig for de minste bedriftene.

KAPITALTILGANG

Forslagsstillerne mener at mer av statens kapital bør settes i arbeid i et offentlig-privat samarbeid for å styrke det norske risikokapitalmarkedet.

Allerede i dag er det en betydelig tilførsel av statlige kapital til næringslivet gjennom ulike ordninger, og en rekke av ordningene er rettet mot små og mellomstore bedrifter. Regjeringen er generelt opptatt av hvordan eksisterende virkemidler kan innrettes bedre, og følger kapitalmarkedssituasjonen nøye med henblikk på et eventuelt behov for nye virkemidler.

EIERSKAPSORGANISERING

Forslagsstillerne mener at kravet om minste aksjekapital på 100 000 kroner for aksjeselskap i Norge nå må revurderes. Det må også gjøres noe med den lovbestemte revisjonsplikten for mindre aksjeselskaper, der denne plikten bør fjernes for selskaper med en omsetning på mindre enn 10 mill. kroner.

I Soria-Moria II-erklæringen står det at aksje- og regnskapslovgivningen skal vurderes med sikte på forenklinger. Tidligere nærings- og handelsminister Sylvia Brustad annonserte i strategisk råd 16. juni 2009 at departementet vil se nærmere på hvordan forenklinger i lovverk/rammebetingelser for små bedrifter kan gjennomføres. Det er ikke avklart ennå hvilken form og organisering dette arbeidet vil få.

Som kjent har NOU 2008:12 *Revisjonsplikten for små foretak* vært på høring, og saken er nå til behandling og oppfølging i Finansdepartementet.

INFRASTRUKTUR

Forslagsstillerne viser til forslag fremmet i Innst. S. nr. 163 (2006-2007) om Et aktivt og langsiktig eierskap: "Stortinget ber Regjeringen opprette en infrastrukturfond, pålydende 300 mrd. kroner."

Statens utgifter til vegbygging og vedlikehold prioriteres langsiktig gjennom Nasjonal transport-

plan og bevilges i de årlige statsbudsjetter. Uavhengig av organisering og finansiering må utgifter til infrastruktur prioriteres i forhold til andre utgifter – dette gjøres best gjennom en samlet vurdering i de årlige budsjettene. Regjeringen ser det ikke som hensiktsmessig å opprette egne øremerkede fond utenfor statsbudsjettet. For øvrig vises til Gul bok for 2007, kapittel 9.3 Budsjettering av investeringer.

KONKURRANSE

Representantene mener at Konkurransetilsynet skal fristilles fra politisk overstyring og at konkurransereguleringen skal utvides til flere sektorer.

Konkurransetilsynet er ikke underlagt politisk overstyring i enkeltsaker etter konkurranseloven. Dette følger uttrykkelig av § 8 i konkurranseloven. For i størst mulig grad å sikre Konkurransetilsynets uavhengighet, kan departementet heller ikke omgjøre tilsynets vedtak, med mindre dette påklages.

Dersom det er aktuelt å omgjøre et vedtak fattet av Konkurransetilsynet fordi andre hensyn veier tyngre enn hensynet til effektiv konkurranse, må det eventuelt vedtas av Kongen i statsråd, jf. konkurranseloven §§ 13 og 21. Således er det i dag et klart skille mellom faglige og politiske hensyn ved avgjørelser etter konkurranseloven, ved at kompetansen er delt mellom departementet og Kongen i statsråd i disse sakene.

Konkurranse er ikke alltid et riktig virkemiddel for å nå viktige samfunns mål. Markedet alene tar blant annet ikke tilstrekkelig hensyn til fordeling av velferd. Regjeringen vil derfor på velferdsområder som helse, omsorg, utdanning, og sikkerhet (bl.a. i jernbanesektoren) bygge på fellesskapsløsninger og styrke ansvaret til det offentlige.

Konklusjon

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på en egnet måte om resultatene av det arbeidet vi er i gang med og som er beskrevet ovenfor.

